

FRISKOLERNES ELEVER 2024

&

Registerbaseret sammenligning af
skoleelevers socio-økonomiske baggrund

Indledning

Rapporten her er en opdatering af en tidligere undersøgelse for FRISKOLERNE, der blev foretaget i 2017 og igen i 2020. Formålet med rapporten er at dokumentere den socio-økonomiske og geografiske sammensætning af elever i friskoler sammenlignet med elever i hhv. folkeskolerne og i de øvrige frie grundskoler.

Friskolerne hører under fælles lovgivning for "frie grundskoler" sammen med lilleskoler, private grundskoler, det tyske mindretals skoler og de kristne friskoler. Men friskolerne har sin egen forening (FRISKOLERNE – tidligere Dansk Friskoleforening) og i et vist omfang sit eget pædagogiske eller ideologiske udgangspunkt.

Derfor kan det opfattes som en forsimpning, når alle ovenstående skoler bliver slået i hartkorn i statistikker og debatter, der vedrører skolernes sammensætning af elever. Rapporten skal således ses som et bidrag til et mere nuanceret vidensgrundlag ved at adskille friskoler fra hhv. folkeskoler og de øvrige frie grundskoler og afdække eventuelle forskelle og ligheder i gængse socio-økonomiske og demografiske nøgleparametre.

Rapporten er bestilt af FRISKOLERNE og er udført af Analyse & Tal, der er et partipolitisk uafhængigt analysebureau.

Datamateriale og definitioner

Undersøgelsen er baseret på Danmarks Statistiks registre: Elevregistret (KOTRE), institutionsregistret (INST), bopælsregistret (BYSTRB), indkomstregistret (INDK), uddannelsesregistret (UDDF) og befolkningsregistret (BEF).

Resultaterne præsenteres med det nyeste tilgængelige data, der er fra 2024, og med 2018 som et referencepunkt for at kunne identificere en eventuel udvikling.

Grundskolerne er inddelt i følgende kategorier gennem analysen:

- Folkeskoler
- Friskoler (medlemmer af Dansk Friskoleforening)
- Øvrige frie grundskoler (Privatskolerne, Lilleskolerne, Det tyske mindretals skoler og De kristne friskoler)

Populationen er defineret som alle grundskoleelever i 0.-9. klasse, der går i én af ovenstående skoletyper. Det betyder, at specialskoler og efterskoler ikke indgår.

Derudover er populationen begrænset af, om der findes observationer på eleverne og forældrene i de ovenstående registre, hvilket der gør for langt hovedparten.

Konklusion

Ingen nævneværdig udvikling fra 2018 til 2024

Rapporten viser overordnet, at der ikke er sket en mærkbar udvikling i elevsammensætningen fra 2018 til 2024 på hhv. folkeskolerne, friskolerne og de øvrige frie grundskoler på de parametre, der er inkluderet i analysen.

På nogle områder er der sket forskydninger. Det gælder fx på forældrenes uddannelse, hvor flere har en lang videregående uddannelse, men dette går på tværs af de tre kategorier af skoler.

Socio-økonomisk er friskole- og folkeskoleeleverne meget ens, mens de øvrige frie grundskoler stikker ud

Den socio-økonomiske sammensætning af elever på friskoler er i store træk den samme som på folkeskolerne. Fordelingen af forældrenes højest fuldførte uddannelse, indkomst og tilknytning til arbejdsmarkedet ligner til forveksling den blandt folkeskoleelevernes forældre, men med lidt færre forældre i de højeste indkomstdeciler blandt friskolerne eleverne.

Derimod er der en markant forskel når vi sammenligner friskolerne med de øvrige frie grundskoler på de socio-økonomiske nøgletal. Her skiller sidstnævnte sig ud med markant flere med en universitetsuddannet forælder (40% imod 23% på friskolerne) og flere familier i de øverste indkomstdeciler – særsilt den allerøverste.

Friskolerne er først og fremmest landsbybørnenes skole

Geografien er der hvor friskoleelever har sit tydeligste kendetegn sammenlignet med elever fra de øvrige skoler. Først og fremmest er de mindste byer (under 500 indbyggere) markant overrepræsenteret på friskolerne – herfra kommer 35% af friskoleeleverne, mens dette gælder 15% og 13% blandt hhv. folkeskoler og øvrige frie grundskoler.

27% bor i de største byer (over 50.000 indbyggere), mens dette gælder for 35% og 45% for hhv. folkeskoler og øvrige frie grundskoler.

Derimod er der ikke en stor forskel i elevernes etniske herkomst på tværs af skoletyper. Der er dog en tendens til, at en større og stigende andel på folkeskolerne er indvandrere eller efterkommere (16% i 2024), mens den er uændret på friskolerne (12% i 2024).

&# RESULTATER

Grundskoleelever – 0.-9. klasse

I 2024 dækkede friskolerne 40.200 elever, svarende til ca. 7% af alle grundskoleelever. Det er en lille stigning på 1.500 elever i 2018.

Anderledes ser det ud for elever i folkeskolen, der er faldet i antal med ca. 39.000 elever i perioden, og de udgør i 2024 80% af alle grundskoleelever. Antallet af elever på de øvrige frie grundskoler er stort set uændret fra 2018 til 2024.

Det betyder, at reduktionen i elever som resultat af mindre årgange, udelukkende udmønter sig i færre elever på folkeskolerne.

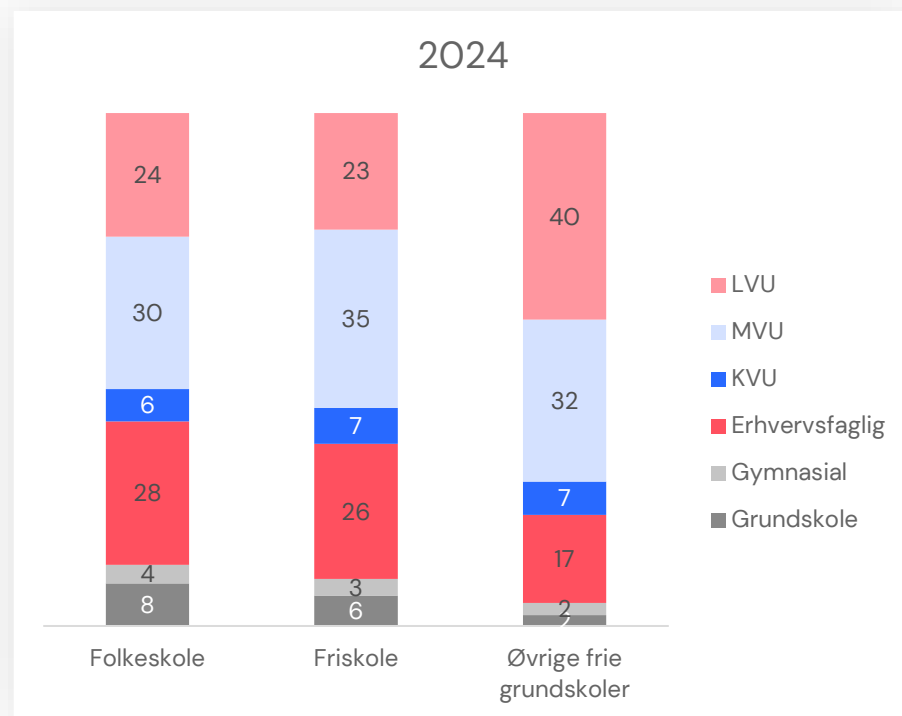
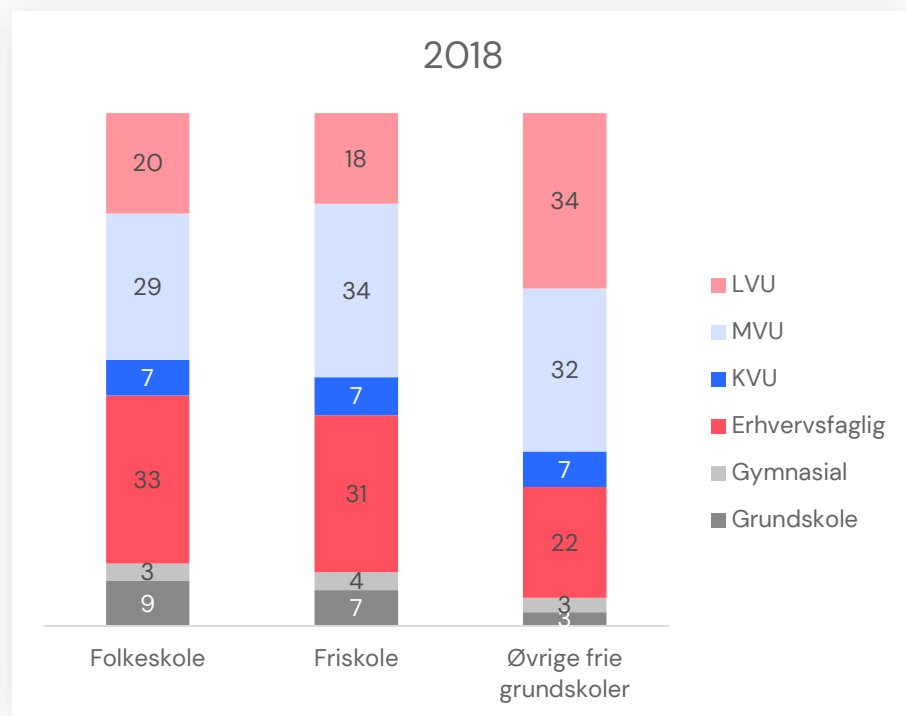
	2018		2024	
	<i>Antal</i>	<i>Procent</i>	<i>Antal</i>	<i>Procent</i>
Folkeskole	527000	82%	488700	80%
Friskole	38700	6%	40200	7%
Øvrige frie grundskoler	80300	12%	80000	13%
Alle	645900	100%	609000	100%

Forældrenes højest fuldførte uddannelse

Samlet set er det kun med få procentpoint, at friskoler og folkeskoler adskiller sig fra hinanden på forældrenes højest fuldførte uddannelse. Derimod er de øvrige frie grundskoler kendetegnet ved at have en markant større andel af forældre med en LVU som højest fuldført uddannelse – tæt på dobbelt så mange som blandt friskolerne.

Derimod har flere forældre på friskolerne en mellemlang videregående uddannelse.

Sammensætningen af forældrenes højest fuldførte uddannelse inden for de tre skolekategorier er stort set uændret fra 2018 til 2024. Andelen med en lang videregående uddannelse (LVU) er steget over perioden, men jævnt fordelt på de tre skoletyper.

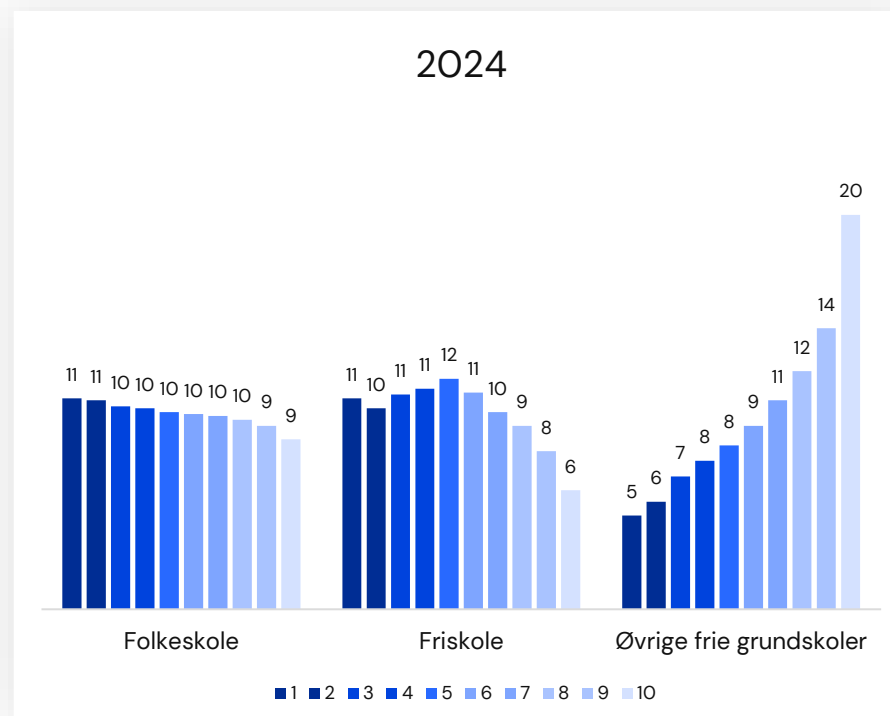
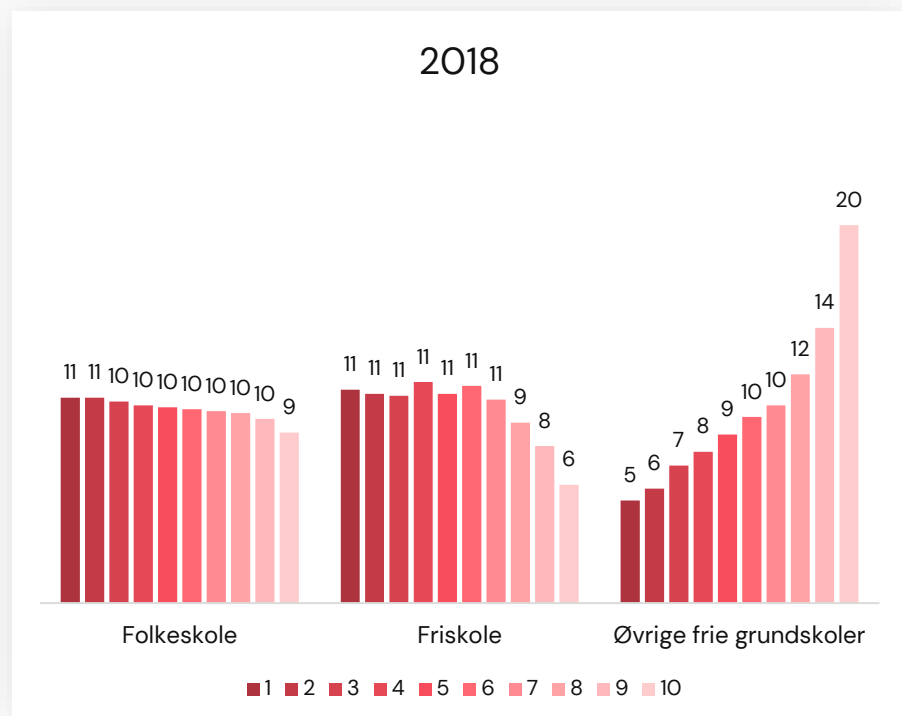
Note: Forældrenes højest fuldførte uddannelse dækker over de længste uddannelse blandt elevens forældre. LVU omfatter universitetsuddannelser inkl. ph.d. MVU omfatter professionsbachelor og universitets-bachelor. KVV omfatter 2-3 årige uddannelser.

Forældrenes indkomst

I indkomstfordelingen er der endnu mindre udvikling af spore fra 2018 til 2024. Indkomst er her opdelt på deciler, hvilket betyder, at elevernes familier er delt op i 10 lige store grupper baseret på deres samlede indkomst, hvor "1" således svarer til de 10% af familierne med lavest indkomst, "2" er de næste 10% og så fremdeles.

Fordelingerne viser, at friskolerne har en mindre andel af forældre blandt de højeste indkomstdeciler. Folkeskolerne har ligeledes en skævhed med flere blandt de laveste indkomstdeciler og færre inden for den øverste decil – dog flere end blandt friskolerne.

De øvrige frie grundskoler har omvendt en markant overrepræsentation af økonomisk stærke familier og især mange blandt den øverste decil.

Note: Indkomsten er 'husstands-ækvivaleret', sådan at der tages højde for familier med henholdsvis én og to forældre.

Tilknytning til arbejdsmarkedet:

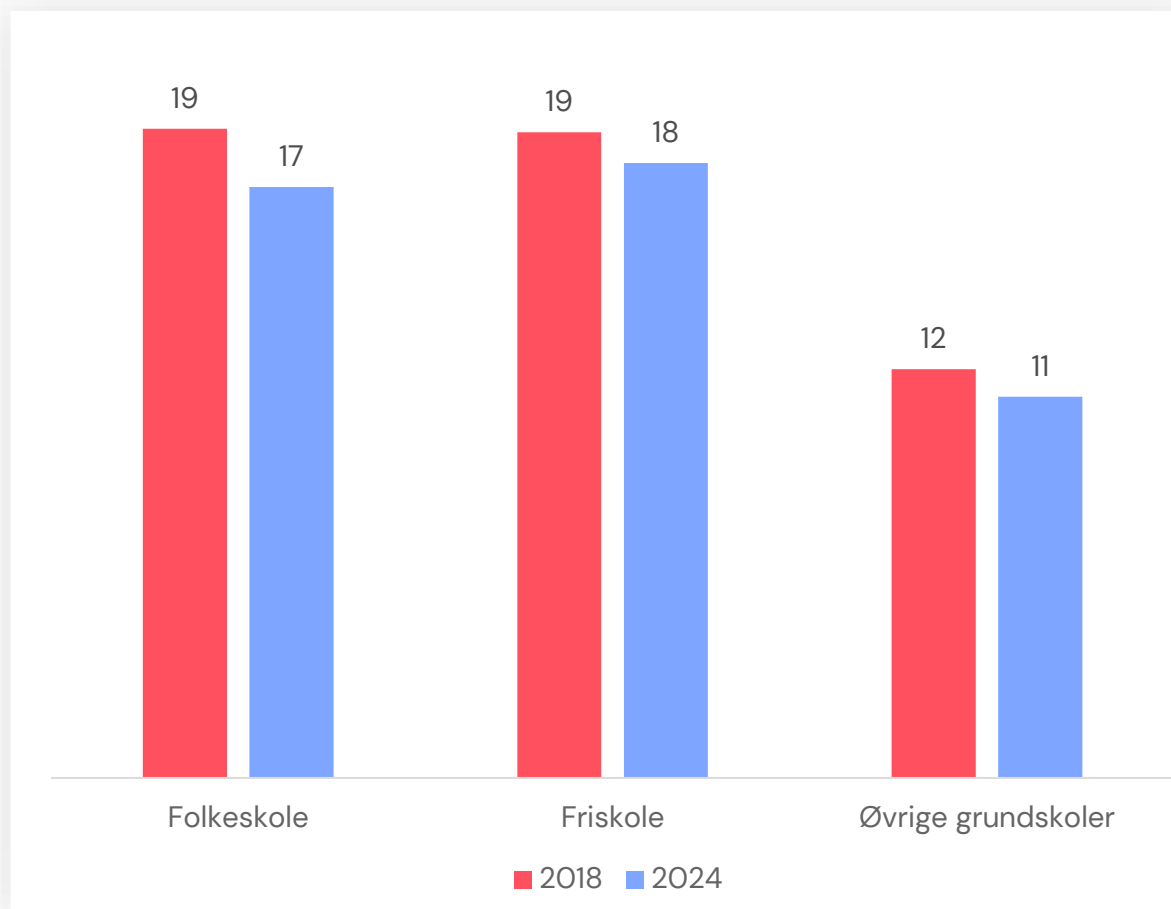
Andel elever med en forælder, der har været ledig størstedelen af året to år i træk

Også i forhold til ledighed er billedet det samme i 2024 som i 2018 – dog 1-2 procentpoint lavere ledighed i 2024 blandt alle tre skoletyper.

Ledighed dækker her også personer, der er midlertidigt eller permanent uden for arbejdsmarkedet, dvs. personer på kontanthjælp, sygedagpenge, førtidspension, folkepension, efterløn mv.

Andelen af elever med mindst én forælder, der har været ledige størstedelen af året to år i træk, er nogenlunde ligestor blandt friskoler og folkeskoler. Den er hhv. 18 og 17%, mens det er væsentligt lavere blandt øvrige frie grundskoler (11%).

Det skal noteres, at forældrene blandt de muslimske friskoler, der udgør ca. 12% af friskoleeleverne, adskiller sig markant fra resten af friskolerne på især en højere ledighed. Det laver dog ikke radikalt om på det samlede billede blandt friskolerne, hvor ledigheden isoleret fra de muslimske friskoler er 15%.

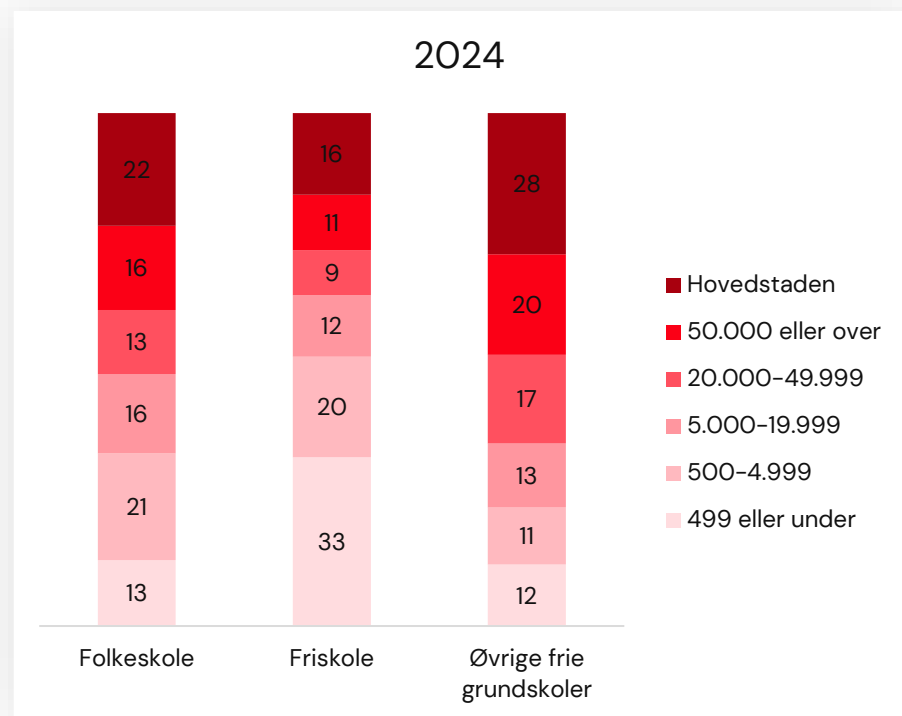
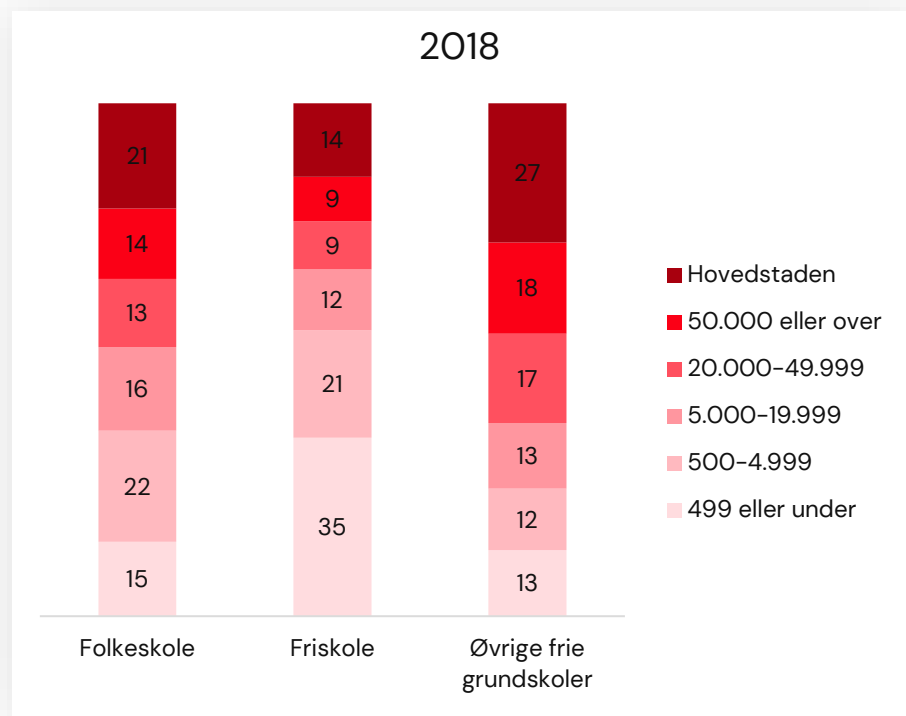
Elevernes bopæl – bystørrelser

Udviklingen i elevernes bopæl har samlet set forskubbet sig en smule, så lidt flere elever går i skole i Hovedstaden eller de større byer i 2024 sammenlignet med i 2018.

Imellem de tre kategorier af grundskoler er tendensen dog den samme. Friskolerne repræsenterer i høj grad elever fra de mindste byer. 33% af eleverne bor i byer med under 500

indbyggere. I de større byer – herunder Hovedstaden – bor til sammen 27% af friskoleeleverne.

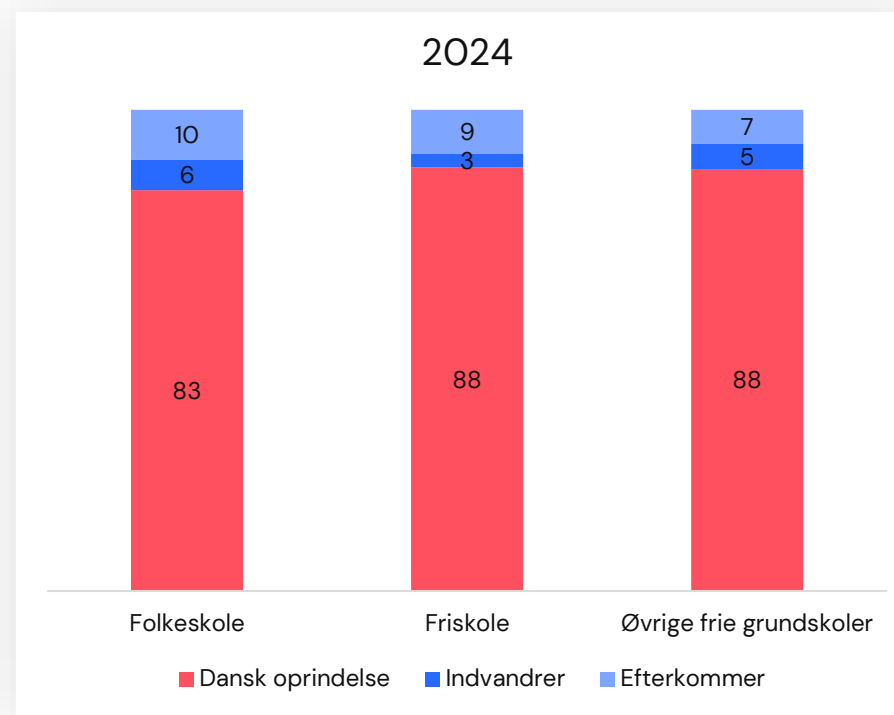
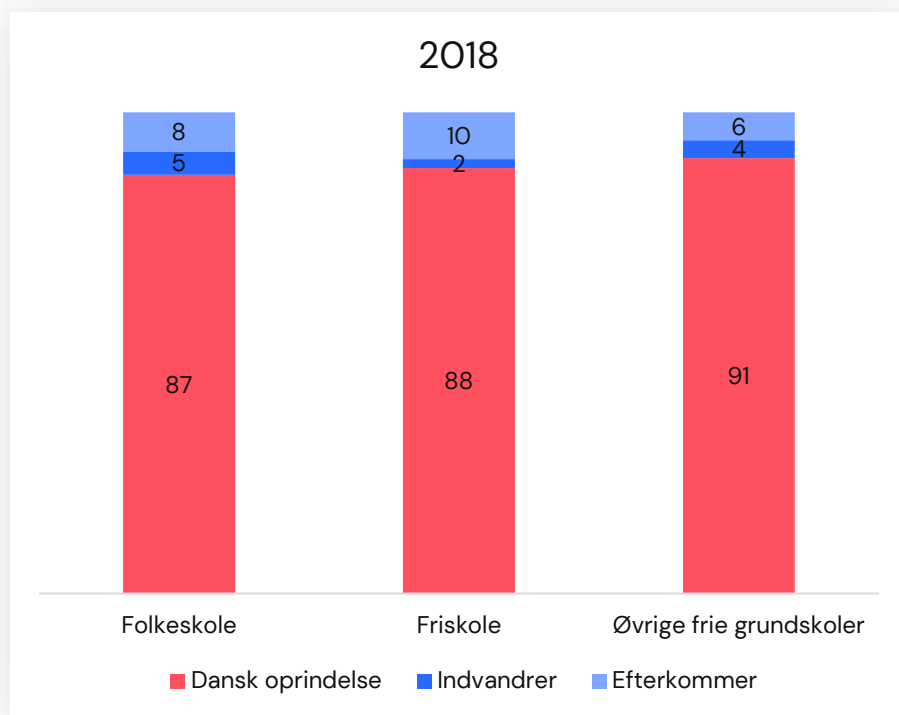
På den måde adskiller friskolerne sig markant fra folkeskolerne, hvor 13% bor i de mindste byer og 38% i de største. Og endnu mere adskiller de sig fra de øvrige frie grundskoler, hvor hele 48% – dvs. næsten hver anden elev – bor i de største byer.

Elevernes etniske baggrund

Ca. 12% af eleverne på friskoler er enten indvandrere eller efterkommere. Det var tilfældet både i 2018 og i 2024. Niveaueet er nogenlunde det samme i folkeskolerne og i de øvrige frie grundskoler i 2018, men i 2024 er indvandrere og efterkommere i højere grad repræsenteret i folkeskolerne end i

friskolerne og de øvrige frie grundskoler. Det på trods af, at ca. 12% af friskoleeleverne går på en muslimsk friskole, hvor halvdelen af eleverne er indvandrere eller efterkommere.

Note: En person har dansk oprindelse, hvis vedkommende har mindst én forælder, som både er dansk statsborger og født i Danmark. Hverken indvandrere eller efterkommere har én forælder, som både er dansk statsborger og født i Danmark. Forskellen mellem indvandrere og efterkommere er, at indvandrere er født i udlandet, mens efterkommere er født i Danmark (Danmarks Statistik)

Analyse & Tal

Analyse & Tal er et kooperativt analysebureau med kontorer i København, Aarhus og Oslo. Vi tæller dét, der er svært og kombinerer klassiske metoder med nye digitale.

Analyse & Tal har eksisteret siden 2014 og tæller i dag 25 medarbejdere. Vi er sociologer, statistikere, økonomer, programmører, kommunikatører og designere, og vi arbejder tværfagligt med vores projekter, blandt andet indenfor desinformation, online had og aktivisme, erhvervsanalyser og evalueringer af alt fra sociale indsatser til turismens klimaaftryk.

Analyse & Tals drøm er at skabe et mere demokratisk og lige samfund. Derfor har vi valgt at organisere os som et medarbejderejet kooperativ. Vi er stolte af at investere vores overskud i udviklingen af nye metoder, projekter og i demokratiseringen af vores samfund som helhed.